

Bezichtiging van middeleeuwse schilden te Marburg

Anton C. Zeven.

Sleutelwoorden: middeleeuwen, schild, strijdschild, Universitätsmuseum für Kunst- und Kulturgeschichte, Schloss van de Landgraven, Marburg

Een zin op blz 26 van J.A. de Boo's boek *Heraldiek* (Bussum, 1967) heeft vele jaren geleden mijn aandacht getrokken. Deze zin luidt *De driehoekige vorm meer benaderend is het schild van Konrad, landgraaf van Thüringen en Hessen, grootmeester van de Duitse Orde (1241). Het hing oorspronkelijk in de St. Elisabethskerk te Marburg in Hessen en is nu in het museum aldaar.* Dit museum is het Marburger Universitätsmuseum für Kunst- und Kulturgeschichte in het Schloss van de Landgraven. Gelukkig konden we dit museum in juli bezoeken en naast veel heraldiek vonden we het bovengenoemde schild in gezelschap van 36 andere middeleeuwse schilden. Deze schilden zijn achter plexiglas opgesteld, waardoor alleen de voorkant te zien is. Het maken van foto's werd bemoeilijkt door weerkaatsing van buitenlicht, dat door de ramen naar binnen scheen en in het glas weerkaatste. Deze 600-700 jaar oude schilden zijn schitterend om te bekijken. Tijdens ons bezoek toonde een ander echtpaar ook belangstelling voor deze schilden. Dat vertelde ons dat achtergrondgegevens te vinden zijn in Jan Kohlmorgen. 2002. *Der mittelalterliche Reiterschild*, Karfunkel Verlag, Wald-Michelbach, 190blz *.

De meeste schilden zijn 13de en 14de eeuws en door hun ouderdom en doordat zij eeuwenlang in de kerk hebben gehangen sterk beschadigd, waardoor het moeilijk is wapens op het schilden te zien. Sommige schilden hebben echter de tand des tijds goed doorstaan, zoals bijgaande afbeelding laat zien.

Schild van de Heren van Steinau, circa 1300.
Foto Nineke Ch. Zeven-Hissink, 2007.

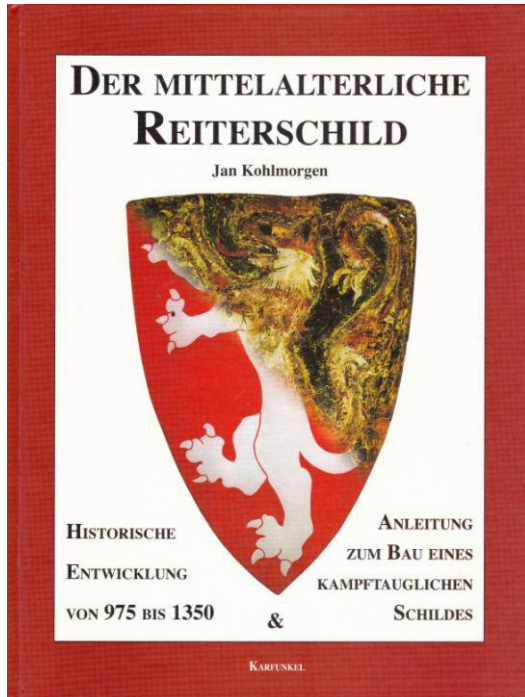
In de Elisabethskerk hangen ook schilden. Veelal met dezelfde wapenfiguren als de schilden in het slot, maar die in de kerk zijn uit de 16de eeuw. Deze kerk is genoemd naar (Sint) Elisabeth van Thüringen of van Hongarije (1207-1231) die zich, na de dood van haar man, de landgraaf Lodewijk van Thüringen, in Marburg vestigde en van daaruit weldeed door o.m. armen en zieken (St. Elisabethsgasthuizen) te verzorgen.

Het bovengenoemde boek is schitterend. Het toont ons niet alleen Marburger schilden, maar ook middeleeuwse schilden die elders bewaard worden. De inleiding verhaalt over het ontstaan van de verschillende typen schilden door de eeuwen heen. Daarna volgt een bespreking van de middeleeuwse schilden. In deel II wordt beschreven hoe zelf een schild te maken. Ik raad u aan dit niet aan mij over te laten, want dan wordt u van het slag- of

toernooiveld zeker op de rest van uw schild weggedragen. Uiteraard nadat u door een heraut geïdentificeerd bent.

Drie adviezen: bezoek het slot met veel heraldiek, waaronder 37 middeleeuwse schilden, bezoek de St. Elisabethskerk en lees Kohlmorgen's boek.

*Ik bestelde dit boek digitaal via Van Stockum in Den Haag. Google op auteursnaam, titelwoord en Stockum. € 24,00 + € 1,90 verzendkosten

Titelblad van bovengenoemd boek

Abb. 58: Schild des Landgrafen Konrad von Thüringen, vor 1240
(Marburger Universitätsmuseum für Kunst- und Kulturgeschichte, Foto: Svenia Kohlmorgen)

Schild van de landgraaf Konrad von Thüringen, pre 1240. Foto uit Kohlmorgen's boek.